

Ljubljana, 31. maj 2022

Zadeva: Vsebinska pojasnila k predlogu *Pravilnika Slovenskega filmskega centra, javne agencije Republike Slovenije o financiranju filmskih in avdiovizualnih projektov*

1. Ozadje

Temeljna vloga Slovenskega filmskega centra, javne agencije, je zagotavljanje pogojev za visokokakovostno, komunikativno, umetniško drzno in inovativno nacionalno filmsko produkcijo, ki nagovarja raznolika občinstva in uresničevanje funkcionalnega filmskega eko-sistema s stabilno produkcijsko kapaciteto v celotni vrednostni verigi slovenske kinematografije.

Po predhodnem pozitivnem mnenju Ministrstva za kulturo, je dne 8. 11. 2019 na 39. redni seji Svet Slovenskega filmskega centra, javne agencije Republike Slovenije (v nadaljevanju: agencija) podal soglasje k Strateškemu načrtu Slovenskega filmskega centra, javne agencije Republike Slovenije za obdobje 2020-2024 z nazivom »Strategija Slovenskega filmskega centra, javne agencije RS za obdobje 2020-2024« (v nadaljevanju: Strategija 2020-2024), ki ga je direktorica agencije sprejela v izvajanje v načrtanem obdobju.

Strategija 2020-2024 vključuje naslednje prioritete cilje, ki jih agencija namerava uresničiti v petletnem strateškem obdobju, pri čemer financiranje filmske in avdiovizualne ustvarjalnosti v novem strateškem obdobju sloni na treh stebrih zvrsti filmske ustvarjalnosti: na igranem, dokumentarnem in animiranem filmu:

1. prenova in posodobitev sistema odločanja o nacionalnem filmskem programu;
2. uresničevanje kulturno raznolike letne filmske produkcije, profesionalizacija filmskega okolja in razvoj talentov;
3. povečanje dostopnosti filmskih vsebin in razvoj občinstev;
4. učinkovitejša promocija in trženje slovenskega filma v mednarodnem okolju,

Skladno s sprejeto Strategijo 2020-2024 je agencija prepoznala vpetost deležnikov filmskega sektorja v novo petletno strateško obdobje agencije, in s tem namenom vzpostavila strukturiran dialog s predstavniki organiziranih stanovskih društev s področja filmske in avdiovizualne dejavnosti (v nadaljevanju: predstavniki društev), ki je potekal v letu 2021 (maj-junij). Z izvajanjem strukturiranega dialoga je agencija prisluhnila težavam, izzivom in predlogom predstavnikov organiziranih društev za izboljšanje pogojev filmskega ustvarjanja v Republiki Sloveniji na področju igranega, animiranega in dokumentarnega filma in koprodukcijskega sodelovanja, potrebam po vzpostavitvi novih shem podpore in na področju promocije in distribucije slovenskih filmov doma in v tujini.

Z namenom uresničevanja strateških ciljev Strategije 2020-2024 in dialoga se je pokazala potreba in nujnost po čim prejšnji prenovi obstoječih pravnih podlag spodbujanja filmske in avdiovizualne dejavnosti in podzakonskih aktov agencije v letu 2022. Zato je agencija v letu 2022 pripravila predlog Pravilnika, ki upošteva rezultate strukturiranega dialoga in strateške cilje Strategije 2020-2024. To gradivo utemeljuje predlog Pravilnika z vsebinskimi obrazložitvami za predlagane spremembe.

2. Obstoječa pravna podlaga, ki je predmet sprememb

Spreminja se *Pravilnik o izvedbi postopka izbire projektov in programov, pogojih in merilih za izbor projektov in programov ter postopku sklepanja pogodb, vsebine pogodb in načinu nadzora nad izvajanjem pogodb Slovenskega filmskega centra, javne agencije Republike Slovenije* (Uradni list RS, št. 43/17 in 27/19) v *Pravilnik Slovenskega filmskega centra, javne agencije Republike Slovenije za področje financiranja filmskih in avdiovizualnih projektov* (v nadaljevanju: predlog Pravilnika).

Za področja, ki izhaja iz tretjega glavnega cilja Strategije 2020-2024, t.j. dejavnosti prikazovanja, filmske vzgoje, filmskih festivalov, projektov organiziranih filmskih društev in drugo, se vzporedno pripravlja predlog samostojnega *Pravilnika Slovenskega filmskega centra, javne agencije Republike Slovenije o financiranju projektov in programov za razvoj filmske in avdiovizualne kulture*.

3. Kratak vsebinski povzetek predloga Pravilnika

Agencija v predlogu Pravilnika predlaga osrednje spremembe:

- redefinicije pomena izrazov;
- razširitev področji financiranja filmske in avdiovizualne dejavnosti;
- posodobitev meril k posameznim področjem sofinanciranja, po katerih pristojna tri-članska strokovno programska komisija oceni in vrednoti prijavljene projekte;
- posodobitev postopka izbora projektov z uvedbo instituta produkcijskega svetovalca (enočlanske strokovno programske komisije).

S predlaganimi spremembami agencija uresničuje posodobitev delovanja agencije z upoštevanjem hitro spreminjajočih se mednarodnih trendov evropske filmske industrije, tehnološkega razvoja filmske industrije in spremenjenih navade gledalcev, skladno z obstoječim pravnim okvirom ZSFCJA in drugimi zakonskimi podlagami, ki urejajo delovanje agencije.

Skladno s prvim strateškim ciljem »prenova in posodobitev sistema odločanja o nacionalnem filmskem programu« se uresničuje podcilj »posodobitev sistem odločevalskega procesa izbire projekta in kriterijev ocenjevanja«, po katerih strokovno programska komisija (v nadaljevanju: SPK) ocenjuje in vrednoti projekte, prispele na natečaje. Posodobitev sistema odločevalskega procesa vključuje glavne spremembe: področja financiranja skladno s posodobljenimi merili in točkovanjem ter postopek izbire projektov s predlagano višino sofinanciranja.

Posodobitev sistema odločevalskega procesa upošteva predlog predstavnikov društev, ki so izpostavila, da so obstoječa merila preveč komplicirala procese ocenjevanja, da naj se ocenjuje manj sklopov, da naj se jih smiselno poenostavi oziroma poveča odprtost znotraj posameznega merila vsebinske ocene projekta oziroma, da objektivna merila avtomatizira, tako da je način točkovanja znano vnaprej. Predlog meril po področjih financiranja smiselno upošteva: manj sklopov meril, odprtost meril vsebinske ocene projekte oziroma vnaprej znan načina točkovanja pri objektivnih merilih ter omogoča SPK, da bodo pri ocenah postale poenotene, brez razhajanj v točkovanju ocen producenta in režiserja, ki sta bili mnogokrat predmet pritožb prijaviteljev.

Za projekte realizacije se uvaja institut produkcijskega svetovalca kot enočlanske strokovno programske komisije, ki sledi strateški usmeritvi, da bo ocenjevanje projektov potekalo paralelno: z vidika vsebine in umetniške vrednosti projekta oceno poda tri-članska SPK, med tem ko izvedljivost realizacije projekta presoja produkcijski svetovalec in predlaga višino sofinanciranja.

Skladno s drugim strateškim ciljem »kulturno raznolika letna filmska produkcija, ki temelji na močnejši in bolj profesionalni verigi filmskega razvoja in produkcije ter razvoju talentov« se uresničuje številne podcilje: strateška usmeritev v tri-stebri sistem filmskega ustvarjanja in izražanja, kulturna raznolikost z umetniškimi in zahtevnimi filmi kot tudi komunikativnim filmi, umestitev izvirnih televizijskih in mini serij v financiranje, referenčna shema pomoči razvojem projekta, prepoznavanje projektov s podporo ustvarjalne Evrope, profesionalizacija filmskega okolja s spodbudami za usposabljanje in izobraževanje, povečati osebno motivacijo producentov ter razvoj talentov s podporo projektom inovacij in eksperimentiranja, režijskih prvencev in vključevanjem mlajših producentov.

Predlog pravilnika sledi strateški usmeritvi ločenega tri-stebnega sistema filmskega ustvarjanja, in igrani film postavlja na osrednje mesto, vključno s fazami podpore razvoju scenarija celovečernega igranega filma, razvoju projekta celovečernega igranega filma, in realizaciji celovečernih in kratkih filmov ter uvaja dve novi shemi: referenčen shemo pomoči za razvoj projekta referenčnega filma in realizacijo celovečernih igranih filmov za izboljšanje kakovosti slike in zvoka; kot tudi razširja obstoječi poziv za razvoj projektov, podprtih s strani mednarodnih skladov, pri katerih sodeluje agencija in projektov, s podporo Ustvarjalne Evrope iz podprograma Media za razvoj posameznih projektov in razvoj skupine projektov (ne glede na vrst filma) po logiki avtomatske podpore projektom, ki so že pridobili nadržano podpora, s čimer se upošteva predlog organiziranih društev.

Dokumentarni film se znotraj predloga Pravilnika loči od ostalih dveh stebrov filmskega ustvarjanja s shemami podpore (tj. natečaj) od razvoja ideja celovečernega dokumentarnega filma, razvoja projekta celovečernega dokumentarnega filma z možnostjo financiranja nadgradnje razvoja (glede na oceno zahtevnosti projekta) do realizacije celovečernih dokumentarnih filmov. Specifiki ustvarjanja dokumentarnega filma z manjšimi filmskimi ekipami in daljšimi razvoji oziroma večletnim spremljanjem dogajanja ter drugimi značilnostmi dokumentarnega ustvarjanja sledijo posodobljena merila.

Tudi animirani film se znotraj predloga Pravilnika loči od ostalih dveh stebrov filmskega ustvarjanja s shemami podpore od razvoja scenarije in zasnove, razvoja projekta do realizacije animiranega filma. Specifiki ustvarjanja animiranega filma z dolgotrajno produkcijo in kompleksnostjo vizualne zasnove, uporabe tehnik animacije, kot tudi specifičnim rezultatom posameznih faz razvoja scenarija in razvoja projekta sledijo posodobljena merila.

V dialogu s predstavniki društev je bilo izpostavljeno, da naj nacionalni sistem podpira vse formate (kratke, dolge, serije, eksperimentalne, netipične, hibridne, inovativne) in naj se odpre sektor novim tehnologijam (XR, AR, VR, itd.) ter se podpre tudi nizkoproračunske filme in produkcijske prvence. Strateška usmeritve agencije za obdobje 2020-2024 je tudi afirmacija (predvsem mlajših) slovenskih avtorjev in avtoric in raziskovanje novih filmskih izraznih sredstev v eksperimentalni, ne-narativni in kratki formi ter prenova razpisa za realizacijo avdiovizualni del v smeri odpiranja prostora ambicioznim in inovativnim AV vsebinam z razširitvijo pojma AV dela v digitalnem okolju tako v skladu z mednarodnimi trendi na področju transmedijskih vsebin, kot tudi vsebinami, ki temeljijo na virtualni (VR) in nadgrajeni (AR) resničnosti in 360 produkcijskih pristopih ter drugih inovativnih pristopih v digitalnem okolju (kot na primer spletne serije). Nove sheme podpore na podlagi strateških usmeritev in dialoga s predstavniki društev vključujejo:

- a) realizacijo projektov inovacije in eksperimentiranja;

- b) realizacijo režijskih prvencev in prvih filmov mlajših producentov;
- c) razvoj izvirnih televizijskih in mini serij;
- d) realizacijo izvirnih televizijskih in mini serij ter drugih avdiovizualnih del (ob zagotovitvi ustrezne višine sredstev);
- e) promocijo in distribucije slovenskih filmov in avdiovizualnih del v Republiki Sloveniji.

Skladno s četrtem strateškim ciljem »učinkovitejša promocija slovenskega filma v mednarodnem okolju« se posodoblja pogoje in merila financiranja manjšinskih koprodukcij predlog Pravilnika skladno z ZSFCJA in predlogi predstavnikov organiziranih filmskih društev, ki so opozorila da je potrebno merila prenoviti; odpreti merila za animirano in dokumentarno manjšinsko koprodukcijo; upoštevati slovenske glavne soavtorjev; podpirati projekte ki so tik pred produkcijo in zapirajo finančno konstrukcijo oziroma podpirati projekte, pri katerih Slovenija ko koprodukcijska država v produkcijo vstopa v začetku zapiranja finančne konstrukcije. V predlogu Pravilnika se definicija manjšinske koprodukcije veže na ratificirano Konvencijo Sveta Evrope, opredeljuje se koprodukcijske statusa skladno s določili Konvencije Sveta Evrope; upošteva se usmeritev, da se slovenski koproducent pridruži projektom manjšinskih koprodukcij v zgodnji fazi zapiranja finančne konstrukcije projekta, in vključi slovenske avtorje in soavtorje (dokazilo o zagotovljenih več kot 50% sredstev, navedenih v finančnem načrtu projekta, ki so delež virov iz države, kjer ima sedež glavni producent in da je eden od soavtorjev državljan Republike Slovenije) oziroma, da se slovenski koproducent vključi v produkcijo kasneje, ko je zagotovljenih že najmanj 50% finančnih sredstev celotne proračunske vrednosti; spodbuja se razvoja projektov in razvoje scenarijev, ne glede na vrst filma, z režiserjem, ki je državljan Republike Slovenije, v kolikor bo projekt realiziran kot slovenska manjšinska koprodukcija; ter prenavljajo se merila, ki so prednostno poudarjala igrano formo.

Obstoječi sistem, ki je podeljeval podporo promocije in distribucije filmom, izključno iz razpisov za realizacijo, na podlagi 69. člena, se ukinja (skladno z večinskim mnenjem predstavnikov organiziranih filmskih društev, da bi bilo potrebno uvesti stimulativen sistem, pri čemer bi bili deležniki v verigi podprti glede na specifikke). Nadomešča ga javni poziv, ki uvaja nova področja financiranja (samostojni projekti, skupina projektov, sklop kratkih filmov in avdiovizualnih del, razširja upravičenega prijavitelja (producent ali distributer) ter ne izključuje več avdiovizualnih del, ki izkazujejo kinematografski potencial. Dialog s predstavniki društev je pokazal, da naj se distributerja kot upravičenega prijavitelja upošteva pri prenovi načina financiranja promocije in distribucije slovenskih filmskih in avdiovizualnih del, ter naj bo nov sistem čim bolj odprt na način, da dovoljuje večjo svobodo, fleksibilnost in specifičnost promocije pri promociji in distribuciji filma, skladno s ciljnim občinstvi. Mnenja predstavnikov društev so pritrjevala, da je potrebno vpeljati ločen poziv za distributerje kot upravičene prijavitelje, hkrati pa še vedno omogočati tudi producentu, da se mu sofinancira stroške distribucije in promocije, ki ostaja ne glede na vključenost distributerja ključna oseba odgovorna za kakovost distribucije domačega filma. Poudarili so tudi, naj nova shema upošteva tudi sklope kratkih filmov.

4. Vsebinska obrazložitev temeljnih predlogov sprememb

Naslov pravilnika se skrajšuje in povzema osrednji namen **Pravilnika Slovenskega filmskega centra, javne agencije Republike Slovenije za področje financiranja filmskih in avdiovizualnih projektov** (v nadaljevanju: predlog Pravilnika) z določitvijo postopka izbire projektov, pogoje in merila za izbor projektov, postopek sklepanja pogodb, vsebino pogodb in način nadzora nad izvajanjem pogodb.

Z namenom uresničevanja zavez k enakosti spolov se uvaja dodatni člen, ki določa uporabo izrazov v Pravilniku, in sicer izrazi zapisani v moški slovnični obliki, se uporabljajo kot nevtralni za moške in ženske.

4.1. Redefinicije pomena izrazov

Z Zakonom o Slovenskem filmskem centru, javni agenciji (Uradni list RS, št. 77/10, 40/12 – ZUJF, 19/14 – odl. US, 63/16 in 31/18; v nadaljevanju: ZSFCJA) so definirani temeljni izrazi s področja filmske in avdiovizualne dejavnosti: **film, avdiovizualna dejavnost, produkcija filma, producent, koproducent, neodvisni producent, izvajalci ...**, iz katerih izhajajo pomeni izrazov oziroma redefinicije pomena izrazov v predlaganem Pravilniku.

Izhodišče za predlog redefinicije pomenov izrazov, kot so navedeni v nadaljevanju, je prilagoditev potrebam funkcionalnega ekosistema filmskega in avdiovizualnega ustvarjanja z razširitvijo področji financiranja filmske in avdiovizualne dejavnosti. Glede na prepoznano proračunsko podhranjenost slovenskega filma in z namenom ustvarjanja pogojev za pridobivanje več finančnih (koprodukcijskih) virov ter ciljem, da postanejo rezultat financiranja najuspešnejši slovenski filmi, ki uresničujejo potencial izvedljivosti v predvideni kakovosti kot tudi mednarodni potencial kroženja in domače distribucije v RS, se uvaja naslednje izraze: **slovenski film, slovenska večinska produkcija in manjšinska koprodukcija**. Izrazi upoštevajo Konvencijo Sveta Evrope o filmski koprodukciji, ki jo je Republika Slovenija ratificirala in je stopila v veljavo 1. maj 2020.

Posodobljeni so pomeni naslednjih izrazov, skladno s strateškimi usmeritvami Strategije 2020-2024 in rezultati dialoga s predstavniki filmskih društev (maj – junij 2021): **celovečerni film, srednjemetražni film, kratki film, prvenec, realizacija filma, razvoj projekta, postprodukcija filma, distribucija filma, distribucijska strategija, promocija, zgodboris, sinopsis, scenarij, režijska vizija, slovensko avdiovizualno delo**.

Predlog Pravilnika uvaja tudi nove izraze, ki so prilagojeni predlaganimi novimi shemami podpore (natečajem) oziroma tri-stebrnemu sistemu financiranja filmske in avdiovizualne dejavnosti: **izvirna televizijska serija, izvirna mini serija, razvoj ideje dokumentarnega filma, animatik, animiranje, produkcijska vizija, likovna zasnova, mlajši producent, glavni producent, referenčni film, referenčna shema pomoči, evalvacija, tranša**.

4.2. Sofinanciranje filmske in avdiovizualne dejavnosti

Četrty (4.) člen uvaja splošni namen in cilj spodbujanja filmske in avdiovizualne dejavnosti in *razširja področja financiranja filmske in avdiovizualne dejavnosti kot sledi v poglavju 4.3.*

V petem (5.) členu navaja omejitve sodelovanja prijaviteljev na natečajih agencije, in sicer se lahko vsak projekt sofinancira največ enkrat v posameznem področju filmskih in avdiovizualnih dejavnosti, pri čemer se *na novo opredeljuje, da lahko zahtevni celovečerni dokumentarni filmi kandidirajo za nadgradnjo razvoja projekta, s čimer se uresničuje prepoznanje specifik ustvarjanja dokumentarnega filma s strani predstavnikov društev in uveljavljene prakse nacionalnih filmskih centrov. Za igrani in animirani film nadgradnja razvoja projekta ni predvidena.*

Nadalje, isti člen omejuje, da režiser celovečernega igranega ali celovečernega animiranega filma za realizacijo filma ne sme biti edini zakoniti zastopnik, prokurist ali vodja produkcije projekta. *Namen tega člena je diferencirati in, skladno s Strategijo 2020-2024, profesionalizirati posamezni ključni poziciji glavnega producenta in režiserja v filmski produkciji celovečernih igranih in animiranih filmov, kot to podrobneje določajo tudi pravilniki nacionalnih filmskih centrov (na primer Avstrija). Dokumentarni film je izvzet, saj njegovo nastajanje spremlja specifična ožjih in manjših filmskih ekip kot tudi, da v slovenskem filmskem prostoru nemalokrat avtor filma producira film s svojo lastno uveljavljeno produkcijsko hišo.*

Šesti (6.) člen natančneje definira, da se lahko na natečaje agencije vsak projekt prijavi največ dvakrat, pri čemer je druga prijava mogoča le v primeru bistvenih sprememb projekta (zamenjava režiserja ali bistvene spremembe scenarija, ki se navezujejo na dramaturgijo zgodbe ali kakovost dialogov ali karakterizacijo likov oziroma so posledica dela novega ali novih sodelavcev na scenariju). *Omejitev jasneje onemogoča večkratno prijavljanje projektov, ki jih je strokovno programska komisija že enkrat zavrnila na natečajih, oziroma omogoča možnost ponovne prijave le ob bistvenih in natančno pojasnenih spremembah projekta kot navedeno.*

V tem poglavju sta dodana še dva nova člena, in sicer se določa obveznost porabe sredstev v Republiki Sloveniji, pri čemer mora biti za sofinanciranje realizacije slovenskega večinskega filma najmanj 80% odobrenih finančnih sredstev porabljenih v Republiki Sloveniji projektov, in za sofinanciranje realizacije manjšinske koprodukcije, najmanj 60% odobrenih finančnih sredstev porabljenih v Republiki Sloveniji. *Obveznost teritorialne porabe ne vključuje vložka Viba filma. To določilo jasneje opredeljuje in dopolnjuje 32. člen Ustanovnega akta Sklepa o preoblikovanju Filmskega sklada Republike Slovenije, javnega sklada, v Slovenski filmski center, javno agencijo Republike Slovenije, ki navaja, da ima izvajalec možnost, da najmanj 20% skupnega proračuna produkcije filma porabi v drugi članici Evropske unije.*

Zadnji člen tega poglavja definira obveznost producenta, ki mora poskrbeti, da gredo sofinancirani filmi (celovečerni in kratki igrani, celovečernih dokumentarni, celovečerni in kratki animirani filmi, prvenci, in celovečerni igrani filmi, ki se jih bo sofinanciralo za namen izboljšanja kakovosti slike in zvoka), po svetovni premieri v kinematografsko distribucijo v Republiki Sloveniji. Natančneje, celovečerni filmi morajo v kinematografsko distribucijo v Republiki Sloveniji najpozneje v roku enega leta od svetovne premiere. Kratki filmi pa morajo v kinematografsko distribucijo v Republiki Sloveniji najpozneje v roku dveh let od svetovne premiere. *To določilo uresničuje tretji strateški cilj, da se poveča dostopnost filmskih del in razvoj občinstev ter vsak sofinanciran slovenski film prikaže občinstvu v slovenskih kinematografih. V sled izboljšanju kakovosti distribucije filma se uvajata nova poziva za promocijo in distribucije slovenskih filmov in avdiovizualnih del v Republiki Sloveniji in za promocijo slovenskih filmov in avdiovizualnih del v tujini, o katerem sledi utemeljitev v točki 4.3.11.*

4.3. Razširitev financiranja področja filmske in avdiovizualne dejavnosti

Agencija si je v Strategiji 2020-2024 zastavila drugi glavni cilj podpirati »kulturno raznoliko letno filmsko produkcijo, ki temelji na močnejši in bolj profesionalni verigi filmskega razvoja in produkcije ter razvoja talentov«. Skladno s tem ciljem je agencija prepoznala, da hitro spreminjajoči se trendi filmske produkcije, potrebujejo posodobitve obstoječih shem podpore (natečajev) agencije, ki bodo spodbudili slovenski filmski sektor, da ostaja mednarodno konkurenčen in prepoznaven. Z uvedbo novih in posodobljenih področji sofinanciranja filmske in avdiovizualne dejavnosti namerava agencija razširiti podporo filmskemu ustvarjanju v vsej raznolikosti gibljivih slik in formatov, s ciljem, da se okrepi celotno verigo filmske produkcije, profesionalizira filmsko okolje in razvija talente, posledično pa obogati filmsko izkušnjo gledalcev, slovensko kulturno krajno in ji vdahne sodobno relevantnost.

Drugi razlog v prenovi in posodobitvi shem podpore leži na strateški usmeritvi, da bi podpora filmski ustvarjalnosti v novem strateškem obdobju slonela na treh stebrih zvrsti filmske ustvarjalnosti: na igranem, dokumentarnem in animiranem filmu (ne glede na dolžino trajanja), ki imajo vsak svoje specifične in ločnice v različnih fazah produkcije filma. Slednje je agencija že pričela izvajati v letu 2021 s prenovo obstoječih natečajev, ki sledijo stebrom filmskega ustvarjanja; s prenovo pravilnika pa si jih prizadeva širše nasloviti, skladno z uresničevanjem Strategije 2020-2024 in predlogi rešitev, ki so jih izrazili predstavniki organiziranih filmskih društev skozi strukturiran dialog.

4.3.1. Igrani film

Celovečerni igrani film je paradni konj vsake nacionalne filmske produkcije, ki je najbolje gledan v kinematografih in dostopen svetovnemu občinstvu na najpomembnejših mednarodnih filmskih festivalih. *Predlog pravilnika tako sledi usmeritvi ločenega tri-stebrnega sistema, in igrani film postavlja na prvo mesto, vključno s fazami podpore razvoju scenarija celovečernega igranega filma, razvoju projekta celovečernega igranega filma, in realizaciji celovečernih in kratkih filmov ter uvaja dve novi shemi: referenčno shemo pomoči za razvoj projekta referenčnega filma in realizacijo celovečernih igranih filmov za izboljšanje kakovosti slike in zvoka; ter razširja obstoječi poziv za razvoj projektov, podprtih s strani mednarodnih skladov, pri katerih sodeluje agencija in projektov, s podporo Ustvarjalne Evrope iz podprograma Media za razvoj posameznih projektov in razvoj skupine projektov po logiki avtomatske podpore projektom, ki so že pridobili nadnacionalno podporo ter s tem tudi upošteva predlog organiziranih filmskih društev.*

S ciljem okrepitve celotne verige produkcije filma in povečanjem pomena prvih dveh faz filmskega ustvarjanja, se uvaja določila, da mora razvoj scenarija trajati najmanj 6 in največ 24 mesecev, razvoj projekta pa najmanj 12 in največ 24 mesecev. Ukrep najmanjšega časovnega praga trajanja financiranega razvoja povečuje strateški cilj, da se v naslednje faze prijavljajo najbolj pripravljene in razviti projekti oziroma v fazo realizacije projekti, ki zagotavljajo večje jamstvo o izvedljivosti v predvideni kakovosti. Zgornji prag je usklajen s tretjim odstavkom 11. člena ZSFCJA.

S ciljem spodbujanja ustvarjalnosti slovenskih scenaristov in režiserjev, se podpira možnost, da se projekte teh avtorjev spodbuja v fazah razvoja scenarija in razvoja projekta, ne glede na to, ali bo producent film zaprl finančno konstrukcijo projekta kot slovensko večinsko produkcijo ali manjšinsko koprodukcijo.

Posodoblja se tudi namen financiranja vsake posamezne faze skladno z definiranim ciljem oziroma rezultatom te iste faze. Razvoj scenarija spodbuja scenaristično ustvarjalnost s ciljem oblikovanja treatmenta in scenarija. Razvoj projekta spodbuja profesionalno izvedbo produkcijskih aktivnosti, ki vodijo do zaprtja finančne konstrukcije projekta v fazi realizacije, povečuje pripravljenost in kakovost projekta (v vseh tehničnih in umetniških vidikih ustvarjanja) za fazo realizacije in spodbuja scenaristično ustvarjalnost s ciljem dokončanja scenarija, priprave režijske vizije ter izdelave predstavitvenega videa projekta (teaser). Cilj realizacije igranih filmov je spodbujanje filmske ustvarjalnosti in profesionalna izvedba produkcije z namenom javnega, zlasti kinematografskega prikazovanja filma.

Tem ciljem in predlogom strukturiranega dialoga sledijo prenovljena merila, po katerih pristojna tri-članska strokovno programska komisija (v nadaljevanju: SPK) oceni in ovrednoti prijavljene projekte na javne razpise ter so prilagojena igranemu filmu. Sistem ocenjevanja in vrednotenja projektov s točkovanjem po merilih se skladno z ZUJIK ne odpravlja. Prenovljena merila omogočajo SPK, da ocenjuje in vrednoti bistvene vsebinske elemente (temo, treatment, scenarij, režijsko vizijo) v vsaki posamezni fazi (razvoj scenarija, razvoj ideje in realizacija) z vidika umetniškega (kakovost, ustvarjalnost) in dramaturškega potenciala (kakovost dialogov, prepričljivost likov in narativna struktura), kakovost in skladnost načina ustvarjalne obdelave vsebine s poudarkom na razvoju filmskega jezika, na posebnostih filmskega prikaza realnosti in prepričljivosti režijske vizije, stopnje pripravljenosti projekta na realizacijo (*glede na dokončan scenarij, zaključene faze razvoja scenarija in razvoja projekta, potrjeno filmske ekipe, vključno z igralci in potrjeno so snemalne lokacije, terminski načrt izvedbe in glede na zaprtost finančne konstrukcije oziroma zagotovljenih sredstev*), ocenjujejo ustvarjalno ekipo projekta (*na predlog filmskih društev je ključna novost ocenjevanje glavnega producenta kot fizične osebe, in ne več kot pravne osebe produkcijske hiše, ocenjevanje tudi drugih avtorjev nosilne ustvarjalne ekipe pri realizaciji filmov in večja zavezanost producent do avtorjev*

projekta, ko so prijavljeni projekti sprejeti v financiranje), ter presojajo promocijsko distribucijski potencial že v fazi razvoja projekta in kot do sedaj, realizacije.

Produksijsko finančni del projekta presoja enočlanska SPK z uvedbo produkcijskega svetovalca (po vzoru HAVC in na predlog organiziranih filmskih društev), ki ocenjuje finančno izvedljivost projekta skladno s predračunom in scenarijem, zagotovljenimi sredstvi, koprodukcijskim potencialom, ter skladno s proračunsko ocenjeno vrednostjo projekta predlaga višino sofinanciranega zneska.

V fazi realizacije se odpravlja, da ocene režiserja in producenta variirajo od komisije do komisije, na kar so opozorila številna organizirana filmska društva, in sicer na način, da se točkovanje avtomatizira po vnaprej določenih kriterijih: **odmevnost režiserja** se točkuje glede na realizirane filme (največ tri, pri katerih je bil glavni režiser) v zadnjih 10 letih, pri čemer vsaka festivalska nagrada za režijo in najboljši film/občinstva prinaša 1 točko; vsaka nominacija/udeležba v uradnem tekmovalnem programu prinaša 0,5 točk; gledanost filmov prinaša točke kot sledi: 1.000 do 10.000 gledalcev (1 točka), od 10.000 do 25.000 gledalcev (2 točki), od 25.000 do 50.000 gledalcev (3 točke), od 25.000 do 100.000 gledalcev (4 točke), nad 100.000 gledalcev (5 točk); vendar ne več kot skupaj 6 točk.

Podobno se ocenjuje **glavnega producenta**. Novost je merilo »motivacija glavnega producenta za izvedbo projekta« ki prinaša do 3 točke, in ocenjuje že opravljeno delo producenta na prijavljanem projektu in njegovo osebno motivacijo za izvedbo projekta ter »izkazano sodelovanje mlajših in izkušenih producentov«, ki prinaša dodatni 2 točki, s čimer se spodbuja strateški cilj graduacije produkcijskih hiš s poudarkom na vključevanju mlajših producentov, tudi na predlog predstavnikov organiziranih filmskih društev.

S posodobljenimi merili je bistveno večja teža ocene dana vsebini scenarija oziroma predstavlja v fazi realizacije 60% celotne ocene projekta, skupaj s prepričljivostjo režijske vizije. Pozitivno ocenjen projekt pa mora doseči vsaj 75% točk pri merilu ocena vsebine projekta, kar predstavlja 45 točk.

Nadalje, že v času razvoja projekta se ocenjuje promocijsko distribucijski načrt in potencial vsebine projekta za doseg ciljnega občinstva (0–10 točk), ki naslavlja pomembno vprašanje komu je film namenjen oziroma katero ciljno občinstvo opredeljuje in na kakšen način ga namerava doseči. Uvedba tega merila je usklajena s razpisi programa Ustvarjalna Evropa, podpodročje MEDIA za razvoj samostojnih projektov, pri katerih se ocenjuje tudi potencial za evropsko distribucijo, kakovost evropske in mednarodne distribucijske in tržne strategije.

Posodobljena merila upoštevajo predlog organiziranih filmskih društev, ki so izpostavila, da so obstoječa merila preveč komplicirala procese ocenjevanja, da se naj ocenjuje manj sklopov, da naj se jih smiselno poenostavi oziroma poveča odprtost znotraj posameznega merila oziroma, da se tista merila, ki ne ocenjuje ustvarjalnega dela vsebina, avtomatizira, tako da je način točkovanja znano vnaprej. Prenovljen predlog meril po fazah smiselno upošteva te predloge glede na posamezno merilo (manj sklopov meril, odprtost meril ali vnaprej znano načina točkovanja). Novi način omogoča komisijam, da bodo pri ocenah ustvarjalne ekipe postale poenotene, brez razhajanj v točkovanju, ki so bila mnogokrat predmet pritožb prijaviteljev. Hkrati, ocena producenta in režiserja upošteva predlog, da reference producenta ne smejo biti »enkrat za vedno« oziroma mora biti »točkovanje bolj aktualizirano«, tako da se ocenjuje zgolj do tri najuspešnejše filme izpred zadnjih 10 let.

4.3.2. Dokumentarni film

Dokumentarni film se znotraj predloga Pravidnika loči od ostalih dveh stebrov filmskega ustvarjanja s ločenimi shemami podpore v več fazah, od razvoja do realizacije. Bistvene lastnosti ustvarjanja dokumentarnega filma, ki jih nove sheme podpore zajemajo, so naslednje:

- dokumentarni film je v razvoju, dokler ne vstopi v fazo postprodukcije, ki je največkrat najdražja faza realizacije filma, zato sledi tako za producente kot financerje, da je bolje investirati več sredstev v razvoj, kot pa imeti neuspešno in finančno drago realizacijo filma;
- ima raznolike faze snemanja od bodisi nekaj dni do večletnega snemanja in spremljanja protagonista/subjekta filma;
- ima različne dejavnike zahtevnosti razvoja in realizacije.

Iz navedenega Pravilnik povzema in uvaja naslednje rešitev:

- *namesto razvoja scenarija filma, je bistven del prve faze razvoja, raziskava teme, ideje in koncepta dokumentarnega filma, katerega rezultat naj bo zasnova treatmenta, ki jasno opredeli temo projekta in vizualne/filmske obravnave teme projekta ter ustvarjalni in odgovorni avtorski pristop do teme in protagonistov filma;*
- *podpora razvoju projekta s ciljem priprave scenarija in režijske vizije;*
- *podpora nadgradnji razvoja projekta, v kolikor ta izkaže zahtevnost projekta z vidika dostopnosti do in observacijskega dela s protagonisti, dela z arhivskim gradivom, testnih snemanj, večletnega spremljanja dogajanja, in z vidika produkcijske zahtevnosti;*
- *začetek zbiranja vizualnega gradiva kot del snemanja filma se lahko prične že pred fazo realizacije filma, kot je definirana v 3. členu, zato pravilnik uvaja možnost, da je sofinanciranje realizacije dokumentarnega filma mogoče le, če še ni nastala groba (montažna) verzija filma do prijave na razpis;*
- *dokumentarni film spremlja realnost in njene protagoniste, zato je dodana nova obveznost prijavitelja, da k vlogi za sofinanciranje realizacije celovečernega dokumentarnega filmskega projekta priloži pisno soglasje protagonista ali njegovega zastopnika za nastop v prijavljenem dokumentarnem filmu;*
- *spodbujanje sodelovanja mlajših in izkušenih producentov.*

Posodobljena merila upoštevajo predloge organiziranih filmskih društev kot navedeno že pri igranem filmu, pri čemer so dopolnjena z upoštevanjem specifičnih lastnosti dokumentarnega filma. V fazi razvoja ideja in fazi razvoja projekta, se dodaja k oceni vsebine projekta dve merili: vsebinski načrt razvoja ideje, vključno z načrtom raziskovalnega dela; sodobnost in pomen teme za (slovensko) dokumentarno filmsko umetnost.

V fazi nadgradnje projekta je bistvena teža dana oceni zahtevnosti projekta, pri kateri mora projekt doseči več kot 90% točk za pozitivno oceno (skupaj 60 točk). V manjšem delu ocene pa se ocenjuje tudi načrta nadgradnje projekta glede na že opravljen razvoj (skupaj 30 točk).

V fazi realizacije dokumentarnega filma se ocenjuje še stopnja raziskanosti teme in pripravljenosti projekta na realizacijo. Iz vidika že omenjene lastnosti dokumentarnega filma, da ga spremlja ožja filmska ekipa, se le ta ocenjuje skupaj in je tako to merilo poenostavljeno oziroma bolj odprto definirano ter vključuje vse ključne avtorje filma bolj enakovredno, pri čemer se režiserju daje večjo težo v celotni vrednosti ocene ustvarjalne ekipe.

4.3.3. Animirani film

Animirani film se znotraj predloga Pravilnika loči od ostalih dveh stebrov filmskega ustvarjanja z ločenimi shemami podpore v več fazah, od razvoja scenarija in zasnove filma, razvoja projekta do realizacije. Kot izražajo stališče v Društvu slovenskega animiranega filma, se bistvene lastnosti ustvarjanja animiranega filma, ki jih nove sheme podpore zajemajo, naslednje:

- animirani film se razlikuje od igranega oz. dokumentnega filma tako v dolžini (v trenutnih danostih realno v Sloveniji ni pričakovati večjega razvoja filmov animiranih celovečernih filmov zato naj se kot celovečerni animirani film obravnava film, daljši od 60 minut) kot tudi v kompleksnosti (animirani film nastane iz nič – praznega prostora, belega lista) in dolgotrajnosti produkcije (snemanje/animiranje kratkega animiranega filma traja bistveno dlje od snemanja celovečernega igranega filma – od treh mesecev pa vse do enega leta).

Iz navedenega Pravilnik povzema in uvaja naslednje rešitev:

- *definicije dolžine trajanja celovečernega animiranega filma, katerega trajanje presega 60 minut;*
- *definicije izrazov kot so: animiranje, animatik, zgodboris, likovna zasnova;*
- *namesto zgolj razvoja scenarija animiranega filma, je bistven del prve faze razvoja tudi zasnova animiranega filma, katerega rezultat naj bo (vizualna) zasnova treatmenta (s grafično podobo vsaj dveh ozadji) in priprava scenarija;*
- *podpora razvoju projekta, s katero producent in nosilna ustvarjalna ekipa razvijajo režijsko vizijo, izdelavo zgodborisa s ciljem dokončanja scenarija in likovne zasnove filma;*
- *spodbujanje sodelovanja mlajših in izkušenih producentov.*

Posodobljena merila upoštevajo predloge organiziranih filmskih društev kot navedeno že pri igranem filmu, pri čemer so dopolnjena z upoštevanjem specifičnih lastnosti animiranega filma. V fazi razvoja ideja in fazi razvoja projekta, se dodaja k oceni vsebine projekta merilo »vsebinski načrt razvoja scenarija in zasnove projekta«.

V fazi razvoja animiranega filma se dodajata dve merili: vsebinski načrt razvoja projekta, vključno z vizualizacijo projekta in merilo grafična podoba filma vsaj dveh ozadji (s karakterizacijo likov).

V fazi realizacije animiranega filma se ocenjuje še likovna zasnova filma in zgodborisa – kakovost in izvirnost predlog. Ocenjevanje ustvarjalne ekipe sledi merilom za igrani film. Večji poudarek razmerji med točkami je ponovno na oceni vsebine projekta.

4.3.4. Projekti, ki spodbujajo razvoj talentov

V sklop področja sofinanciranja projektov, ki spodbujajo razvoj talentov, predlog Pravilnika uvršča dve shemi:

- f) nova shema realizacija projektov inovacije in eksperimentiranja;
- g) posodobljena shema realizacija (režijskih) prvencev in prvih filmov mlajših producentov.

V dialogu s predstavniki organiziranih društev je bilo izpostavljen, da naj nacionalni sistem podpira vse formate (kratke, dolge, serije, eksperimentalne, netipične, hibridne, inovativne) in odpiranje sektorja novim tehnologijam (XR, AR, VR, itd.) ter tudi nizkopračunske filme in produkcijske prvence. Strateška usmeritve agencije za obdobje 2020-2024 pa je vizija, da agencija podpira kratke filme za omogočanje afirmacije (predvsem mlajših) slovenskih avtorjev in avtoric in raziskovanje novih filmskih izraznih sredstev v eksperimentalni, ne-narativni formi. Cilj tega področja je vzpostaviti in posodobiti sheme podpore, da se prvenstveno podpira mlajšo generacijo režiserjev in režiserk z namenom afirmacije in uveljavljanje avtorskega imena, kot tudi raziskovanja novih načinov filmskega izražanja (ne-narativni, eksperimentalni film).

Prva shema se uvaja z namenom sofinanciranja realizacije projektov inovacije in eksperimentiranja je spodbujanje eksperimentalnih, hibridnih in transmedijskih projektov, ne glede na vrst in dolžino trajanja, z visokim ustvarjalnim in inovativnim potencialom, ki si prizadevajo raziskovati in

eksperimentirati z nekonvencionalnim pripovedovanjem zgodb ter na inovativen način izkoriščajo potencial filmske umetnosti preko različnih medijev in platform.

Z široko definiranim namenom so tu upravičeni raznoliki projekti, katerih format, zvrst in dolžina ni pogoj upravičenosti. Način distribucije je definiran zgolj z namenom predvajanja zlasti v medijih oziroma v avdiovizualnih storitvah na zahtevo, kar pa ne izključuje tudi kinematografske distribucije. Prvenstveno se podpira s strani SPK prepoznane inovativne projekte, eksperimentiranje z medijem, nove prakse avdiovizualne dejavnosti in ustvarjalnost avtorjev. Temu sledijo tudi merila, ki so zastavljena široko in odprto.

Druga razširjena shema sledi namenu okrepiti režiserje, ki so na začetku svoje kariere, s spodbujanjem filmske ustvarjalnosti in profesionalne izvedbe celovečernih igranih, dokumentarnih prvencev in animiranih prvencev, ne glede na dolžino trajanja oziroma okrepiti mlajše producente, ki so na začetku svoje kariere, s spodbujanjem filmske ustvarjalnosti in profesionalne izvedbe celovečernih igranih, dokumentarnih filmov in animiranih filmov, ne glede na dolžino trajanja.

Predlog Pravilnika upošteva predloge predstavnikov organiziranih društev, da se podpira celovečerne produkcijske prvence (razvoj generacijskega sodelovanja) in tudi kratke animirane filme kot režijske prvence (celovečerni animirani film je za slovenske produkcijske standarde finančno prezahteven in v zadnjih 25 letih ni nastal). Režijski prvenci, ki bodo izkazovali, da je nosilec odgovornosti projekta mlajši producent, bodo avtomatično ocenjeni z 10 točkami. Pri oceni splošna ocena izkazanih izkušnje nosilne ustvarjalne ekipe (scenarist, režiser, glavni producent, direktor fotografije/glavni animator, avtor glasbe) s področja prijavljenega projekta, vsak posamezen član ekipe prejme do 2 točki, pri režiserju pa se še dodatno podeli avtomatično 5 točk, če ima ustrezno univerzitetna izobrazba filmske smeri.

4.3.5. Manjšinske koprodukcije

Predlog Pravilnika na področju manjšinskih koprodukcij v določeni meri rešuje skladno z ZSFCJA in predlogi predstavnikov organiziranih filmskih društev ter strateško usmeritvijo agencije, da se slovensko kinematografijo tesneje vpne v mednarodno okolje:

- *definicija manjšinske koprodukcije se veže na ratificirano Konvencijo Sveta Evrope;*
- *opredelitev koprodukcijskega statusa skladno s določili Konvencije Sveta Evrope;*
- *opredelitev deleža porabe odobrenih finančnih sredstev (60%) na ozemlju Republike Slovenije;*
- *upoštevana usmeritev, da se slovenski koproducent pridruži projektom manjšinskih koprodukcij v zgodnji fazi zapiranja finančne konstrukcije projekta, in vključi slovenske avtorje in soavtorje (dokazilo o zagotovljenih več kot 50% sredstev, navedenih v finančnem načrtu projekta, ki so delež virov iz države, kjer ima sedež glavni producent in da je eden od soavtorjev državljan Republike Slovenije);*
- *upoštevana usmeritev, da se slovenski koproducent vključi v produkcijo kasneje, ko je zagotovljenih že najmanj 50% finančnih sredstev celotne proračunske vrednosti;*
- *spodbuja se razvoj projektov in razvoje scenarijev, ne glede na zvrst filma, z režiserjem, ki je državljan Republike Slovenije, v kolikor bo projekt realiziran kot slovenska manjšinska koprodukcija;*
- *prenovljena merila, ki so prvenstveno poudarjala igrani film;*
- *vključenost slovenskih avtorjev, avtorjev prispevkov in igralcev v manjšinskih koprodukcijah prinaša prednost podprtim projektom;*
- *uporaba slovenskih lokacij ter angažiranost tehničnih zmogljivosti v RS v manjšinskih koprodukcijah, pri čemer so točke znane v naprej, prinaša prednosti podprtim projektom;*

- *spodbujanje kroženje manjšinskih koprodukcij z obveznostjo producenta, da poskrbeti za kinematografsko distribucijo sofinanciranega filma v Republiki Sloveniji, najpozneje v letu dni od svetovne premiere zadevnega filma.*

Posodablajo se tudi merila z izhodiščem, da je kakovost vsebine projekta (pomen teme filma za evropski in slovenski kulturni prostor, umetniška kakovost filma s režijsko vizijo, mednarodna privlačnost filma, pripravljenost projekta na izvedbo) prepoznala že država produkcije glavnega producenta ali ostali financerji. Večji, vendar ne bistveno večji poudarek je na točkovanju ocene ustvarjalne slovenskega dela filmske ekipe (slovenski režiser/scenarist 5 točk, posamezen soavtor 2 točki, glavna vloga 5 točki, stranska vloga 1 točka, vodja sektorja zvoka, luči, montaže, kostumografija, maske, scenografija 1 točka), pri čemer se ocenjuje tudi reference nosilne ustvarjalne ekipe in slovenskega koproducenta ter uporaba slovenskih lokacij ter angažiranost tehničnih zmogljivosti v RS (1 snemalni dan 1 točka / postprodukcija zvoka 2,5 točke / postprodukcija slike 2,5 točke; v primeru uporabe več kot ene snemalne lokacije v RS dodatni 2 točki).

4.3.6. Izboljšanje zvoka in slike celovečernih igranih filmov

Shema se uvaja z namenom sofinanciranja realizacije celovečernih igranih filmov za izboljšanje kakovosti slike in zvoka, ki bo omogočalo profesionalno izvedbo izboljšanja kakovosti slike in zvoka z uporabo digitalnih tehnologij, kadar je uporaba teh tehnologij bistven vidik umetniškega procesa ustvarjanja.

Filmski sklad je do leta 2012 izvajal razpis za povečave, ki je omogočal filmom, ki so bili realizirani brez nacionalne podpore, profesionalno izdelavo filmskih kinematografskih kopij na področju igranega, dokumentarnega in animiranega filma ne glede na njegovo trajanje, zvrst ali žanr. Deset let kasneje je filmska in avdiovizualna krajna doživela korenite spremembe tudi na področju tehnološkega razvoja postprodukcije in prikazovanja, filmske kopije na 35 mm pa so postale pretežno del zgodovine.

Predlog sheme po zgledih iz tujine (Francija, Hrvaška) tako smiselno posodoblja namen in merila sofinanciranja filmov, katerih (grobo) montažno verzijo celovečernega igranega filma je producent zaključil brez nacionalne podpore, komisija pa je prepoznala kakovost in distribucijski potencial montažne verzije filma, da se ji omogoči profesionalno izboljšanje kakovosti slika in zvoka.

Merila upoštevajo vsebino projekta, ustvarjalno ekipo (oziroma nosilno post-produkcijsko ekipo filma) in promocijsko distribucijski potencial.

4.3.7. Razvoj projekta izvirne televizijskih in mini serij

Televizijske serije so med gledalci že dolgo v vzponu in strateško pomembne za slovensko avdiovizualno krajino, z pandemijo COVID-19 pa so se navade gledalcev še spremenile. Strateške usmeritve agencije sledijo potrebi po resnejšem televizijsko produkcijskim okoljem in podporo za nastajanje kakovostnih in ambicioznejših televizijskih in spletnih serij. Predlog Pravilnika prepoznava, da so izvirne televizijske in mini serije pomemben strateški dejavnik razvoja avdiovizualne produkcije in uvaja shemi financiranja razvoja in realizacije izvirnih televizijskih in mini serij, katerih scenarij je izvirno delo slovenskih avtorjev.

Namen sofinanciranja razvoja projekta izvirne televizijske in mini serije je profesionalna izvedba ustvarjalnih in produkcijskih aktivnosti (pridobivanje koproducentov, distributerjev, prodajnih agentov...), ki vodijo do zaprtja finančne konstrukcije projekta v fazi realizacije, povečati pripravljenost in kakovost projekta (v vseh tehničnih in umetniških vidikih ustvarjanja) za fazo realizacije ter spodbujanje scenaristične ustvarjalnosti s ciljem priprave logline, sinopsis serije, sinopsis epizod, scenarij prve epizode in karakterizacijo likov.

Merila ocenjevanja in vrednotenja so prilagojena serijam, a upoštevajo tudi avdiovizualna dela, ne glede na vrst avdiovizualnega dela. Pri oceni vsebine projekta bo komisija presojala umetniški in dramaturški potencial projekta, izražen predvsem s kakovostjo, komunikativnostjo, raznovrstnostjo, aktualnostjo in izvirnostjo teme, skladno s treatmentom in scenarijem, večščino pripovedovanja zgodbe, prepričljivost režijske vizije in oceno vsebinskega načrta razvoja projekta. Drugo merilo je ocena ustvarjalne ekipe, pri čemer se pri oceni izkazanih izkušenj avtorske ekipe (scenarist, režiser, direktor fotografije, avtor glasbe) s področja prijavljenega projekt, vsakega od avtorjev ocenjuje z do 3 točke, oceno predvidene igralske zasedbe (v primeru igrane serija/avdiovizualnega dela) ali odmevnost režiserja (v primeru dokumentarne serija/avdiovizualnega dela) ali odmevnost odmevnosti glavnega animatorja in avtorja likovne zasnove (v primeru animirane serija/avdiovizualnega dela) na področju avdiovizualne dejavnosti z do 13 točkami, in reference glavnega producenta s do 5 točkami.

4.3.8. Realizacija izvirnih televizijskih in mini serij ter drugih slovenskih avdiovizualnih del

Razpis za realizacijo izvirnih televizijskih in mini serij ter drugih slovenskih avdiovizualnih del sledi strateškemu cilju, da v današnjem času izstopajo izvirne televizijske in mini serije, ki v Sloveniji nujno potrebujejo resnejše televizijsko produkcijsko okolje in podporo za nastanek kakovostnih in ambicioznejših televizijskih serij. Podpora ambicioznim in inovativnim avdiovizualnim vsebinam se omogoča tudi na novi shemi podpore za projekte inovacije in eksperimentiranja, ki ga obstoječi razpis za avdiovizualna dela kot tak ni uspel zajeti.

Namen sofinanciranja realizacije televizijskih in mini serij ter drugih slovenskih avdiovizualnih del je podpirati produkcijo avdiovizualnih del v Republiki Sloveniji in omogočanje avdiovizualne ustvarjalnosti, kot tudi profesionalne izvedbe slovenske avdiovizualne produkcije oziroma slovenskih avdiovizualnih del, namenjenih javnemu televizijskemu oziroma spletnemu predvajanju.

Merila izhajajo iz že navedenih zgoraj za področja razvoja izvirne televizijskih in mini serij, pri čemer se v realizaciji ocenjuje še stopnjo pripravljenosti projekta na realizacijo, pomen projekta za raznolikost in razvoj ustvarjanja slovenskih avdiovizualnih del in oceno promocijsko distribucijskega potenciala z oceno soudeležbe izdajateljev televizijskih programov.

4.3.9. Realizacija študijskih avdiovizualnih projektov

Določila predloga Pravilnika podpora realizaciji študijskih avdiovizualnih projektov nimajo večjih sprememb. Spreminja se le točkovanje po merilih, in sicer se večjo težo daje oceni prispevka diplomantov visokošolskih študijskih programov prijavitelja za razvoj slovenske filmske kulture v celoti, ki so rezultat kakovosti univerze oziroma prijavitelja ter njihovih študijskih programov.

4.3.10. Razvoja filma po referenčni shemi pomoči

Referenčna shema pomoči za razvoj celovečernega filma je novost predloga Pravilnika. Strateška usmeritev agencije je podpirati tudi dela avtorjev komunikativnejših filmskih del, ki so izkazali distribucijski uspeh v Sloveniji, kot tudi avtorje filmov, ki so izkazali visok umetniški dosežek na mednarodnih filmskih festivalih iz seznama kot priloge A k predlogu Pravilnika. Predlogi organiziranih filmskih društev so poudarjali, da naj referenčna shema upošteva tandem producenta in režiserja, ter da naj se oblikuje na podlagi predhodno izkazane uspešnosti referenčnega filma. Oba predloga ta Pravilnik upošteva. Predlog sistema referenčnega točkovanja, kot predstavljen in načrtan v Strategiji 2020-2024, in ki si je za vzor jemal Avstrijski sistem, je v tem predlogu Pravilnika zaradi majhne produkcijske kapacitete Slovenije poenostavljen. Okvirna ocena je, da bi znotraj sheme lahko podprli od štiri do osem razvoj projektov na leto.

Shema ne izključuje zvrsti, temveč lahko po njej kandidirajo vsi igrani, animirani in dokumentarni filmi, ki izpolnjuje pogoje izkazanega uspeha referenčnega filma glavnega producenta in režiserja (tandem) glede na distribucijski ali festivalski uspeh kot navedeno v 55. členu predloga Pravilnika. V kolikor referenčni film izpolnjuje pogoje, je namen referenčne shema podeliti podporo razvoju novega projekta glavnega producenta in režiserja, ki sta skupaj prispevala k uspehu referenčnega filma. V primeru razpoložljivih sredstev agencije predlog Pravilnika omogoča, da se objavi tudi poziv za realizacijo filma po referenčni shemi pomoči, skladno z enakimi pogoji upravičenosti, ki jih mora referenčni film izkazovati.

Prag gledalcev, ki jih mora referenčni film doseči upošteva padec gledalcev v kinematografih v (post-)pandemičnem svetu, kot tudi upošteva povprečno gledanost filmov glede na zvrst (prag za igrani film je vezan na prvo zlato rolo, prag za dokumentarni film je za 40% dvignjen od povprečne gledanosti dokumentarnega filma, za animirani film pa ocene ni mogoče podati, zato je usklajen z dokumentarnim filmom. Glede na uspešnost kratkega animiranega filma na mednarodnih filmskih festivalih se pričakuje, da bo referenčni animiran film predvsem izpolnjeval pogoje iz tega naslova, kot tudi iz naslova vesna za najboljši animiran film.

Določeni ostali pogoji in omejitve, ki jih predlog Pravilnika uvaja:

- *vloga za sofinanciranje razvoja filma po referenčni shemi mora biti oddana največ 36 mesecev po kinematografski premieri referenčnega filma oziroma 24 mesecev od izpolnitve pogoja iz pete, šeste in sedme alineje prvega odstavka 55. člena (udeležbe/nominacije)*
- *število gledalcev za posamezni referenčni film se upošteva v časovnem obdobju do največ 24 mesecev od kinematografske premiere referenčnega filma.*
- *do referenčne sheme za razvoj filma so upravičeni projekti, ki izpolnjujejo naslednje tri kriterije:*
 - o *slovenski režiser;*
 - o *slovenska večinska produkcija;*
 - o *slovenska udeležba pri vsaj dveh od treh ključnih pozicij: scenarist, direktor fotografije, montažer.*
- *za izkazano število gledalcev v kinematografski distribuciji mora producent predložiti uradno distribucijsko poročilo, iz katerega je jasno razvidno število gledalcev po posameznih kinematografskih projekcijah, skupaj s seštevkom. Za udeležbo, nominacijo ali nagrado referenčnega filma mora producent izkazati z uradnim potrdilom organizatorja (festivala).*

4.3.11. Razvoj projektov, podprtih s strani mednarodnih skladov, pri katerih sodeluje agencija in filmov, s podporo Ustvarjalne Evrope iz podprograma Media za razvoj posameznih projektov in razvoj skupine projektov;

Shema podpore po pozivu se razširja s področja razvoja projektov, podprtih s strani mednarodnih skladov, pri katerih sodeluje agencija in filmov tudi na področje filmov, s podporo Ustvarjalne Evrope iz podprograma Media za razvoj posameznih projektov in razvoj skupine projektov. S tem predlogom agencija uresničuje strateški cilj, da se prepozna projekte s podporo Ustvarjalne Evrope iz podprograma MEDIA, na kar so opozorila in predlaga tudi organizirana filmska društva v strukturiranem dialogu. Gre za avtomatično podporo, v kolikor je posamezen projekt prejel sredstva Ustvarjalne Evrope iz podprograma Media za razvoj posameznih projektov in razvoj skupine projektov.

Obstoječi sistem podpore razvojem projektov z merilom »Ustvarjalne Evrope iz podprograma Media za razvoj posameznih projektov in razvoj skupine projektov« v vrednosti 30 točk, se je izkazal le za delno učinkovitega, saj razvoji projektov ob prijavi za nacionalno podporo agencije navadno še niso

prepoznani in uspešni na MEDA razpisih. Namreč, razpisi MEDIA pozitivno ocenjujejo projekte, šele ko so ti pridobili nacionalno podporo.

Namen sofinanciranja razvoj projektov, podprtih s strani mednarodnih skladov, pri katerih sodeluje agencija in filmov, s podporo Ustvarjalne Evrope iz podprograma Media za razvoj posameznih projektov in razvoj skupine projektov je profesionalna izvedba produkcijskih aktivnosti (pridobivanje koproducentov, distributerjev, prodajnih agentov...), ki vodijo do zaprtja finančne konstrukcije projekta v fazi realizacije, povečati pripravljenost in kakovost projekta (v vseh tehničnih in umetniških vidikih ustvarjanja) za fazo realizacije, spodbujanje scenaristične ustvarjalnosti s ciljem dokončanja scenarija in priprave režijske vizije.

4.3.12. Promocija in distribucija slovenskih filmov in avdiovizualnih del v Republiki Sloveniji

Obstoječi sistem je podeljeval podporo promocije in distribucije filmom, izključno iz razpisov za realizacijo, na podlagi 69. člena. *Ta način financiranja promocije in distribucije filmov se ukinja (skladno z večinskim mnenjem predstavnikov organiziranih filmskih društev), nadomešča pa ga shema podpore preko javnega poziva, ki uvaja nova področja financiranja, skladno s upravičenim prijaviteljem ter ne izključuje več avdiovizualnih del, ki izkazujejo kinematografski potencial.*

Dialog s predstavniki organiziranih filmskih društev je pokazal, da naj se slednje upošteva pri prenovi načina financiranja promocije in distribucije slovenskih filmskih in avdiovizualnih del, ter naj bo nov sistem čim bolj odprt, tako da dovoljuje večjo svobodo, fleksibilnost in specifičnost promocije pri komuniciranju filma, njegovi distribuciji, skladno s ciljnim občinstvi. Mnenja predstavnikov organiziranih filmskih društev so pritrjevala, da je potrebno vpeljati ločen za poziv za distributerje kot upravičene prijavitelja, hkrati pa še vedno omogočati tudi producentu, da se mu sofinancira stroške distribucije in promocije, ki ostaja ne glede na vključenost distributerja ostaja ključna oseba odgovorna za kakovost distribucije. Poudarili so tudi naj nova shema upošteva tudi sklope kratkih filmov.

Spremembe predlog Pravilnika uvaja na podlagi dialoga s predstavniki filmskih društev in strateške usmeritve agencije, da se dvigne kakovost distribucije umetniških in zahtevnejših filmov ter izboljša distribucijske poti slovenskega filma. Strategija 2020-2024 prepoznava, da je potrebno okrepiti distributerje z uvedbo sheme, ki bo prepoznala distributerje kot upravičene prijavitelje, pri čemer pa bo tudi omogočila producentom kot nosilcem reprodukcij pravic, da se odločijo kaj je za njihov film najboljše z vidik nosilca distribucije. Tudi prakse iz tujine kažejo na usmeritev v podeljevanje podpore distributerjem za distribucijo nacionalnega filma, s katero krije stroške promocije in trženja filma. Ta ukrep zmanjšuje visoka tveganja distributerja in spodbuja distributerje k investiranju v slovenski film in izboljšuje njihove zmožnosti za boljšo promocijo slovenskega filma. Shema bo spodbujala povezanost in skupne aktivnosti distributerja in producenta že v produkcijski fazi za bolj kakovostno in predano distribucijo posameznega slovenskega filmskega naslova.

Predlog Pravilnika ureja tri področja sofinanciranja:

A: samostojni projekti v distribuciji oziroma posamezen slovenski film oziroma avdiovizualno delo z namenom distribucije v kinematografih in na druge distribucijske načine (VOD, DVD, televizija, ipd.) v Republiki Sloveniji; prijavitelji so producenti posameznega celovečernega filma (oz. v primeru manjšinskih koprodukcij slovenski koproducenti) registrirani za dejavnosti distribucija filmov, video filmov, televizijskih oddaj (J59.130) ali distributerji, registrirani za dejavnosti distribucija filmov, video filmov, televizijskih oddaj (J59.130), ki niso zakoniti zastopniki producenta posameznega naslova prijavljenega filma oziroma avdiovizualnega dela ter prijavljajo slovenski film ali avdiovizualno delo, katerega realizacijo je sofinancirala agencija.

B: skupina projektov v distribuciji oziroma paket slovenski filmov z namenom distribucije v kinematografih in na druge distribucijske načine (VOD, DVD, televizija, ipd.) v Republiki Sloveniji; prijavitelji so distributerji, registrirani za dejavnosti distribucija filmov, video filmov, televizijskih oddaj (J59.130), ki niso zakoniti zastopniki producenta posameznega naslova prijavljenega filma in prijavljajo najmanj dva (2) slovenska filma oziroma avdiovizualni del.

C: paket kratkih slovenskih filmov in avdiovizualnih del z namenom distribucije v kinematografih in na druge distribucijske načine (VOD, DVD, televizija, ipd.) v Republiki Sloveniji, ki obsegajo skupno dolžino najmanj 60 minut in predstavljat en distribucijski naslov); prijavitelji so distributerji, ki niso zakoniti zastopniki producenta prijavljenih kratkih filma oziroma avdiovizualnih del ter prijavljajo vsaj en sklop slovenskih kratkih filmov oziroma AV del.

Prijavitelji morajo izkazati naslednje:

- prijavljajo se najmanj 60 dni pred pričetkom distribucijske premiere oziroma najpozneje 7 dni pred pričetkom distribucije v Republiki Sloveniji, v kolikor obstajajo za to utemeljeni razlogi. Direktorica odloča v izjemnih primerih in presodi podlago za utemeljene razloge.

- prijavitelj mora ob prijavi obvezno oddati pogodbo o pridobljenih licenčnih pravicah za javno prikazovanje ter izkazano potrdilo slovenskega kinematografa, da bo prijavljeni film oziroma avdiovizualno delo prikazoval vsaj 5 zaporednih dni po distribucijski premieri, da bo prijavljeni film oziroma avdiovizualno delo prikazan na najmanj 15 filmskih platnih v Republiki Sloveniji v prvem mesecu distribucije ter, da distribucijski načrt zagotavlja predstavitev soavtorjev filmske ekipe filma na vsaj 5 projekcij.

Predlog Pravilnika omogoča tudi financiranje promocije in distribucije slovenskih filmov, ki so nastali brez sofinanciranja agencije, in sicer distributerju, ob pogoju da prijavlja vsaj dva distribucijska naslova.

4.3.13. Promocije slovenskih filmov in avdiovizualnih del v tujini

Področje sofinanciranja promocije slovenskih filmov in avdiovizualnih del v tujini v predlogu Pravilnika uvaja naslednje novosti:

- vključena so tudi avdiovizualna dela, ki izkazujejo kinematografski potencial (npr. z mednarodno festivalsko udeležbo);
- opredeljuje se dve področji financiranja :
 - A: udeležbo na mednarodnem festivalu, pri čemer se sofinancira udeležbo filmov oziroma avdiovizualnih del na največ dveh (2) mednarodnih filmskih festivalih;
 - B: mednarodna promocija kratkih in celovečernih filmov oziroma avdiovizualnih dela, ki se potegujejo za kandidacijo za nagrado oskar (podeljuje ameriška Akademija znanosti in umetnosti gibljivih slik), v primeru nominacije filma za nagrado LUX – evropske filmskega nagrade občinstva oziroma nominacije filma za Evropske filmske nagrade (podeljuje Evropska filmska akademija).
- pogoji upravičenosti projektov nimajo bistvenjših omejitev kot v že obstoječem sistemu financiranja.

Ena od pomembnih sprememb je tudi ta, da predlog Pravilnika predvideva vsakoletno posodobitev seznama festivalov, ki kot priloga ni več sestavni del Pravilnika, kar bo omogočilo večjo fleksibilnost pri aktualizaciji festivalov, ki so mednarodno pomembni.